

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 232. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358737280/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

(*Blitzeln, Aeugeln, Hinschatten*) og Sammenblandingen af Udtryk-
kene for forskelligartede Sansedtryk, hvorved alle Billeder bliver
udviskede indtil Ubestemthed. I Tiecks *Zerbino* hedder det om
Blomsterne:

Die Farbe klingt, die Form ertönt, jedwede
Hat nach der Form und Farbe Zung' und Rede.
.....
Sich Farbe, Duft, Gesang Geschwister nennen.

Det Principielle i denne Digtning var ikke som i den stormende
Voldsomheds Tidebvert Lidenskaben, men Indbildnings-
kraftens frie Spil, en Fantasivirksomhed, der ikke var indskrænket
af Følelse og Forstand. Den romantiske Fantasi, der nu løftes
paa Tronen, har den Ejendommelighed, at den ikke er bunden
hverken af Forstandens Love eller af Følelsens Forhold til Virke-
ligheden. Den højere, poetiske Rækkefølge af Forestillingerne,
som nu indføres, erklærer Tankelovene Krig, ja spotter dem som
Spidsborgerlighed. Indfald, Griller og Luner træder i Stedet.
Men idet Fantasiens vil undvære Virkeligheden, hævner den ringe-
agtede Virkelighed sig ved Fantasiens Ulegemlighed eller Blod-
fattigdom, og idet Fantasiens vil byde Forstanden Trods, opstaar
den pinlige Modsigelse, at dette sker med fuld Bevidsthed, saa
Forstanden altsaa skal uddrives med Forstand. Sjøldent har
en poetisk Skole saaledes som denne arbejdet under Trykket af
bevidst Grubleri over sit eget Væsen. Fuldtbevidst Hensigt er
dens Frembringelsers Kendetegn.

Fra først af tilfaldt der den romantiske Gruppe en altfor
stor aandelig Arvelod. Den begyndte, netop som Tyskland havde
naaet sin højeste digteriske Blomstring. Derfor er dens Mænd
saa tidligt modne; de var Efterslæt; de forefandt banet Vej. De
erhvervede sig tidligt saa stor en Grundsum af kunstnerisk Fær-
dighed og literaturhistorisk Viden, at intet andet Slægtled i Tysk-
land paa langt nær var begyndt med en lignende Kapital. De
tilegnede sig Goethes, Schillers, Shakespeares Sprog som det
første Klædebon for deres Aand, og idet de fra denne Begyndelse
gik videre frem, frembragte de hvad Goethe har kaldt »de frem-
tvungne (*forcerede*) Talenters» Tidsalder. Saavel Studiet af virke-
lige Menneskevæseners som Genneførelsen af bestemte kunst-
neriske Tanker erstattedes hos dem af en urolig Fantasis Vil-
kaarlighed.